New Research in Islamic Humanities Studies
Online ISSN : 2980 - 8944
https://api.lu.ac.ir/
Lorestan University

Investigating the Disproportionality in Criminalization Resulting from the Law on Reducing the Penalty of Penal Imprisonment with a Humanities Approach

Hamzeh Naderi Nasab[1], **Akbar Rajabi**[2] ✉, and **Samira Golkhandan**[3]

1. PhD Student, Department of Criminal Law and Criminology, Khom.C., Islamic Azad University, Khomein, Iran. Email: hamzeh.naderinasab@iau.ac.ir
2. Corresponding Author, Assistant Professor, Department of Criminal Law and Criminology, Khom.C., Islamic Azad University, Khomein, Iran. Email: Akbar.rajabi@iau.ac.ir
3. Assistant Professor, Department of Criminal Law and Criminology, Khom.C., Islamic Azad University, Khomein, Iran. Email: S.golkhandan@iau.ac.ir

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:
Received 07 April 2026
Received in revised form 11 August 2026
Accepted 07 September 2026
Available online 23 September 2026

Keywords:
Penalty Imprisonment,
Reduced Punishment,
Proportionality in Criminalization,
Impunity

ABSTRACT

Objective: Imprisonment, as one of the principal penalties, has existed and continues to exist in all legal systems. Various functions have been envisaged for the penalty of imprisonment throughout history, the reformative and rehabilitative function being the last of these a function that has, however, failed in practice, such that one cannot expect much from imprisonment and prison in terms of the reform and rehabilitation of offenders. For this reason, approaches to this penalty have changed, and in most legal systems measures have been envisaged to reduce the use of imprisonment.

Method: This study has been conducted through the examination and analysis of the Law on the Reduction of Discretionary Imprisonment and its executive effects. To this end, the provisions of the aforementioned law have been evaluated in light of the principles of criminalization, particularly the principle of proportionality between crime and punishment, and its executive consequences in judicial practice have been examined.

Results: It is important that, with the reduction of imprisonment, the element of proportionality in criminalization not be eliminated. The Law on the Reduction of Discretionary Imprisonment was enacted precisely to this end; however, in practice, it has led to the elimination of the element of proportionality in criminalization and, consequently, to the impunity of a wide range of crimes, both directly and indirectly.

Conclusions: For this reason, the necessity of revising this law, within a short period after its enactment and implementation, appears essential in order to establish proportionality in the criminalization of certain crimes covered by this law.

Cite this article: Naderi Nasab, H., Rajabi, A., Golkhandan, S. (2026). Investigating the Disproportionality in Criminalization Resulting from the Law on Reducing the Penalty of Penal Imprisonment with a Humanities Approach. *New Research in Islamic Humanities Studies*, 5 (11), 1-19. https://doi.org/10.22034/api.2025.2035562.1037

© Author(s) retain the copyright and full publishing rights.
Publisher: Lorestan University.
DOI: https://doi.org/10.22034/api.2025.2035562.1037

Introduction

The liberty depriving penalty, particularly imprisonment, has long been the most common punishment in legal systems and constitutes one of the principal penalties for discretionary offenses in Iranian law. Imprisonment is divided into short-term and long-term based on the principle of proportionality between crime and punishment, although the concept of short term imprisonment remains imprecise, typically referring to imprisonment of up to six months. One of the contested issues concerning imprisonment is its duration. The Law on the Reduction of Discretionary Imprisonment (2020) was enacted to reduce the use of imprisonment. The explanatory preamble of its initial draft enumerated five foundations: the necessity of revising penalties, reducing the prison population, economizing on public expenditures, the absence of a judicial criterion and legal logic in determining discretionary imprisonment, and the incompatibility of imprisonment with religious rulings and the absence of precedent in the Islamic governance of the Prophet's era. However, the new law was expected to offer solutions for achieving these objectives rather than possessing merely a negative aspect; in practice, it provided no specific criterion or legal logic for determining discretionary imprisonment and merely reduced imprisonment in a general and conditional provision. By entering the domain of criminalization and altering penalties for certain offenses, this law has affected the element of proportionality. The initial hypothesis is that this law has eliminated the element of proportionality in criminalization and, in certain instances, resulted in impunity. The article, employing a descriptive analytical method, examines in three parts the instances of reduced penalties, the status of the principle of proportionality in this law, and the impunity resulting therefrom.

Method

This study has been conducted through the examination and analysis of the Law on the Reduction of Discretionary Imprisonment and its executive effects. To this end, the provisions of the aforementioned law have been evaluated in light of the principles of criminalization, particularly the principle of proportionality between crime and punishment, and its executive consequences in judicial practice have been examined.

Results

It is important that, with the reduction of imprisonment, the element of proportionality in criminalization not be eliminated. The Law on the Reduction of Discretionary Imprisonment was enacted precisely to this end; however, in practice, it has led to the elimination of the element of proportionality in criminalization and, consequently, to the impunity of a wide range of crimes, both directly and indirectly.

Conclusions

The Law on the Reduction of Discretionary Imprisonment constitutes a step toward the alteration, conversion, mitigation, and suspension of the penalty of imprisonment, and toward

reducing the criminal population of prisons. The elimination of the principle of proportionality in the determination of punishment for certain offenses is among the most significant objections raised against this law, to the extent that in certain instances it has approached impunity. In this regard, a serious revision and amendment of the existing laws and the provision of a series of new binding regulations particularly concerning the necessity of establishing a personality file and involving the victim's fault in the degree of the perpetrator's criminal liability is essential; and merely reducing significant penalties such as imprisonment, as in Article 11 of the Law on the Reduction of Discretionary Imprisonment, does not contribute to the principle of the necessity of proportionality between crime and punishment. If a behavior is to be criminalized and the aim is to confront it and to extend criminal protection to the financial, physical, and other security of citizens, this protection must be proportionate to the behavior the individual has committed. The elimination of the element of proportionality in this law has provided the grounds for the audacity of perpetrators, and it is essential that the reduced punishment under this law be compensated through other means of supervision and oversight of offenders. Accordingly, the following are proposed:

1. It is proposed that the provisions relating to the reduction of discretionary imprisonment be applied only to offenders who have committed an offense for the first time, inasmuch as assistance to repeat offenders merely increases the incentive to commit crime.
2. The reduction of imprisonment, without considering any alternative thereto, constitutes a significant harm to society, and it is proposed that the offender be sentenced, to the extent of the reduced imprisonment, to the provision of public services. The legislator has itself acknowledged this dilemma and problem, and for this reason, the Bill on the Addition of an Article to the Law on the Reduction of Discretionary Imprisonment was introduced in July 2022, and its urgency was approved on 28 June 2022. By virtue of this bill, the single article below is added as Article 16 to the Law on the Reduction of Discretionary Imprisonment:

Article 16 Discretionary imprisonment penalties relating to drug offenses shall be reduced by half in the case of convicted persons lacking an effective criminal record in drug offenses. If the court does not consider the maximum reduced penalty sufficient, it may, in accordance with the circumstances and conditions of the offense committed and the characteristics of the perpetrator, in addition to the supplementary punishment prescribed in Article 23 of the Islamic Penal Code, sentence the perpetrator, subject to the following conditions, to one or more of the alternative penalties set forth in Article 64 of the Islamic Penal Code as follows. It is proposed that the determination of alternative penalties to imprisonment, as set forth in this bill, not be confined to drug offenses and that, at the time of the final adoption of the bill, it be generalized to all offenses.

Author Contributions

All authors contributed equally to the conceptualization of the article and writing of the original and subsequent drafts.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Acknowledgements

The authors would like to thank the anonymous reviewers for their insightful comments and constructive feedback, which significantly improved the quality of this manuscript. We also extend our gratitude to our colleagues for their valuable discussions and technical support throughout this research.

Ethical Considerations

The authors strictly adhered to the highest standards of research integrity. The authors avoided data fabrication, falsification, plagiarism, and any other form of scientific misconduct.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not for profit sectors.

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest.

پژوهش های نوین در مطالعات علوم انسانی اسلامی
شاپا الکترونیکی: ۸۹۴۴-۲۹۸۰
https://api.lu.ac.ir/
دانشگاه لرستان

بررسی عدم تناسب در جرم انگاری حاصل از قانون کاهش مجازات حبس تعزیری با رویکرد علوم انسانی

حمزه نادری نسب[۱]، اکبر رجبی[۲] ✉، سمیرا گل خندان[۳]

۱. دانشجوی دکتری، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران. رایانامه: hamzeh.naderinasab@iau.ac.ir
۲. نویسنده مسئول، استادیار، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران. رایانامه: Akbar.rajabi@iau.ac.ir
۳. استادیار، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران. رایانامه: S.golkhandan@iau.ac.ir

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:
مقاله پژوهشی،

تاریخچه مقاله:
تاریخ دریافت: ۱۴۰۵/۰۱/۱۸
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۵/۰۵/۲۰
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۶/۱۶
تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۷/۰۱

کلیدواژه‌ها:
حبس تعزیری،
کاهش مجازات،
تناسب در جرم انگاری،
بی مجازاتی

چکیده

هدف: مجازات حبس به عنوان یکی از مجازات‌های اصلی در تمامی نظام‌های حقوقی بوده و می‌باشد. کارکردهای مختلفی در طول تاریخ برای مجازات حبس در نظر گرفته شده است که کارکرد اصلاحی و بازپروی را می توان به عنوان آخرین آنها نام برد که البته این کارکرد نیز در عمل منجر به شکست شده است به نحوی که نمی‌توان از حبس و زندان انتظار زیادی برای اصلاح و بازپروری مجرمین داشت. به همین دلیل رویکردها نسبت به این مجازات تغییر کرده و در بیشتر نظام‌های حقوقی اقداماتی در راستای کاهش استفاده از مجازات حبس در نظر گرفته شده است.

روش پژوهش: این پژوهش با بررسی و تحلیل قانون کاهش مجازات حبس تعزیری و آثار اجرایی آن انجام شده است. برای این منظور، مفاد قانون مذکور در پرتو اصول جرم‌انگاری، به‌ویژه اصل تناسب میان جرم و مجازات، مورد ارزیابی قرار گرفته و پیامدهای اجرایی آن در رویه قضایی بررسی شده است.

یافته‌ها: مهم است که با کاهش مجازات حبس، عنصر تناسب در جرم‌انگاری زایل نشود. قانون کاهش مجازات حبس تعزیری نیز در همین راستا تصویب شده است؛ اما در عمل منجر به زایل شدن عنصر تناسب در جرم‌انگاری و در نتیجه بی‌مجازاتی طیف وسیعی از جرایم به طور مستقیم و غیرمستقیم شده است.

نتیجه‌گیری: به همین دلیل لزوم بازنگری در این قانون، در مدت کوتاهی پس از تصویب و اجرای آن به منظور برقراری تناسب در جرم‌انگاری برخی از جرایم مشمول این قانون ضروری به نظر می‌رسد.

استناد: نادری نسب، حمزه؛ رجبی، اکبر و گل خندان، سمیرا. (۱۴۰۵). بررسی عدم تناسب در جرم انگاری حاصل از قانون کاهش مجازات حبس تعزیری با رویکرد علوم انسانی. *پژوهش های نوین در مطالعات علوم انسانی اسلامی*، (۱۱) ۵، ۱۹-۱.

https://doi.org/10.22034/api.2025.2035562.1037

ناشر: دانشگاه لرستان.

© نویسندگان.

DOI: https://doi.org/10.22034/api.2025.2035562.1037

مقدمه

مجازاتی که برابر مقررات قانونی، محکوم علیه را بتوان به موجب حکم قطعی به صورت دائم یا غیردائم یا موقت حبس کرد، مجازات سالب آزادی گفته می‌شود که از این نظر که آزادی رفت و آمد، اشتغال، سکونت در محل ورا از محکوم‌علیه سلب می‌کند، بدین نام خوانده می‌شود. (توجهی و ابراهیم وند، ۱۳۹۳) و یکی از این مجازات‌ها که حبس می‌باشد و به عنوان متداول‌ترین کیفرها است و استفاده از آن از دیرباز در نظام‌های حقوقی و اجتماعی مرسوم بوده است. (حاجی‌تبارفیروزجانی، ۱۳۹۳) در اصطلاح حقوق جزا، سلب آزادی و اختیار نفس در مدت معین و نامحدود، به‌طوری که در زمان آن، حالت انتظار ترخیص وجود نداشته باشد، حبس خوانده می‌شود. (جعفری لنگرودی، ۱۳۹۴) یکی از مجازات‌های اصلی در نظام حقوق کیفری ایران و در ارتباط با جرایم تعزیری، مجازات حبس است. حبس یا همان مجازات سالب آزادی، با توجه به اصل تناسب جرم و مجازات، میزان مجازات‌ها به نسبت جرم‌ها و اهمیت آن، به کوتاه مدت و بلند مدت، قابل تقسیم است. البته مفهوم حبس کوتاه مدت به درستی روشن نیست و تاکنون کیفرشناسان تعریف جامعی از آن به دست نداده‌اند. برخی زندان‌های تا یکسال را کوتاه مدت تلقی کرده‌اند، ولی آنچه معمول است این عنوان درباره زندان‌های تا ۶ ماه بیشتر به کار برده می‌شود (جواهری، ۱۳۹۰) و بیشتر از آن نیز مجازات حبس بلند مدت است. از لحاظ ماهیت اعتبار یا حقوقی حبس هم می‌توان گفت بسته به نوع نظام حقوقی و تعبیرهای پذیرفته شده در آن، حبس به صفات خاصی متصف می‌گردد. این صفات علی‌الاصول برای فردی که در آن زندان خاص قرار می‌گیرد، دارای بار حقوقی و آثار خاص می‌باشد. (حاجی‌تبارفیروزجائی، ۱۳۹۳) یکی از موضوعات مورد مناقشه در مورد مجازات حبس، مدت آن است. در حالیکه قانون مجازات اسلامی در ارتباط با حبس در جرایم تعزیری مدتهایی را پیش بینی کرده است، قانون کاهش مجازات حبس تعزیری در مقام کاهش این حبس در برخی از شرایط برآمده است. این قانون در جلسه علنی روز سه شنبه ۹۹/۰۲/۲۳ تصویب شد و طی نامه شماره ۲۸۷۵۷ مورخ ۹۹/۰۳/۲۲ از سوی رییس جمهور ابلاغ گردید. طرح اولیه این قانون بدین صورت بود که در سال ۱۳۹۸ طرحی در مجلس دهم شورای اسلامی مطرح شد که به‌واسطه آن تغییرات نسبتاً گسترده‌ای در قوانین کیفری ایجاد می‌نمود. در ارتباط با این قانون دو موضوع مهم واساسی مطرح می‌شود، یکی اینکه نگاه مقنن ایران از حیث مبانی برای تصویب این قانون چه بوده است، چنانچه به مستندات مربوط به این قانون و همچنین روند تصویب آن و مذاکرات صورت گرفته برای این قانون مراجعه کنیم، می‌توانیم منظور مقنن را متوجه شده و از حیث مبانی به تحلیل آن بپردازیم. در مقدمه توجیهی طرح اولیه تحت عنوان تقلیل مجازات حبس تعزیری مصوب آبان ماه ۱۳۹۸ که با ایراداتی از شورای نگهبان مواجه شد، پنج مبنای مختلف برای این قانون بیان شده است که عبارت هستند از: ۱- ضرورت بازنگری در مجازات‌ها، ۲- تقلیل جمعیت زندانیان ۳- صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی مربوط به اداره زندانیان ۴- عدم وجود ملاک قضایی و منطق حقوقی در تعیین مجازات حبس تعزیری برای جرائم مختلف و ۵- عدم انطباق مجازات حبس با احکام شرعی و فقدان سابقه در حکومت اسلامی عصر پیامبر (ص). چنانچه این دلایل و مبانی را برای لزوم تصویب این قانون بپذیریم که البته این مبانی هر یک در جای خود و به تنهایی قابل دفاع است، پس بایستی قانون جدید که برای رسیدن به اهداف مذکور در این مبانی به تصویب می‌رسد، حتما راهکارهایی را نیز برای نیل به این اهداف ارائه دهد و عبارت دیگر قانون صرفا جنبه سلبی نداشته باشد و درمقام ایجاب بتواند راهکار هم ارائه دهد. به عنوان نمونه در جاییکه به عنوان یکی از مبانی مهم تصویب این قانون گفته می‌شود که ملاک قضایی و منطق حقوقی در تعیین مجازات حبس تعزیری برای جرائم مختلف در وضعیت قبل از تصویب این قانون وجود ندارد، جامعه حقوقی این انتظار را دارد که قانون جدید بتواند یک ملاک قضایی و منطق حقوقی مشخصی را برای تعیین مجازات حبس تعزیری ارائه دهد، در حالیکه در این قانون کوچکترین اثری از ارایه یک ملاک و معیار مشخص و همچنین منطق حقوقی خاص مشاهده نمی گردد و فقط در یک حکم کلی و با شرایطی مجازات حبس تعزیری کاهش یافته است. زندان که روزگاری تأسیس آن موجب افتخار حکمرانان و جرم‌شناسان بوده است، امروزه، به دلیل ناموفق بودن در رسالت خویش به لحاظ افزایش بی‌رویه‌ی زندانیان و یا تورم جمعیت کیفری در نظام جزایی دولت‌ها،به یک بحران تبدیل شده است (میلکی، ۱۳۸۵) این قانون با ورودبه حیطه جرم انگاری و تغییر مجازات های تعیین شده برای برخی از جرایم، به حیطه عنصر تناسب ورود پیدا کرده است و فرض اولیه در این تحقیق این است که قانون کاهش مجازات حبس تعزیری

موجب زایل شدن عنصر تناسب در جرم انگاری شده است و در مواردی نیز بی کیفری حاصل از این قانون را می توان مشاهده کرد. درجهت تحلیل این موضوع این مقاله با روش توصیفی و تحلیلی به بررسی موضوع پرداخته است و بدین منظور مقاله از سه قسمت به بررسی موضوع می پردازد. در قسمت اول به بررسی مصادیف مجازات های کاهش یافته می پردازد؛ در قسمت دوم به وضعیت اصل تناسب در این قانون پرداخته و در قسمت سوم به بی کیفری حاصل از این قانون اشاره می کند.

مصادیق مجازات های کاهش یافته

همانگونه که از اسم و عنوان این قانون نیز مشخص است، هدف اولیه از وضع این قانون کاهش و تقلیل مجازات حبس بوده است. در نتیجه اولین اثر ماهوی این قانون را باید همان کاهش یا تقلیل مجازات حبس دانست. مواد ۱ و ۳ این قانون به به طور مستقیم به مووضع کاهش مجازات حبس اختصاص یافته‌اند. در ماده ۱ قانون کاهش مجازات حبس تعزیری ماده مقرر شده است که: مجازاتهای مقرر در کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی تعزیرات و مجازاتهای بازدارنده مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی به شرح زیر کاهش یافته یا تبدیل می‌شود: الف – مجازات حبس موضوع ماده (۶۱۴) قانون (به استثنای تبصره آن) به حبس درجه شش؛ ب – مجازات حبس موضوع ماده (۶۲۱) قانون، در صورتی که ارتکاب جرم به عنف یا تهدید باشد به حبس درجه چهار و در غیر این صورت به حبس درجه پنج؛ پ – تبصره ماده (۶۲۱) قانون، نسخ و در مورد شروع به جرم آن مطابق ماده (۱۲۲) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۰۲/۰۱ عمل می‌شود. ت – مجازات حبس موضوع ماده (۶۷۷) قانون، در صورتی که میزان خسارت وارده یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال یا کمتر باشد به جزای نقدی تا دو برابر معادل خسارت وارده؛ ث – مجازات حبس موضوع ماده (۶۸۴) قانون به حبس درجه شش؛ ج – مجازات موضوع مواد (۶۰۸) و (۶۹۷) قانون به جزای نقدی درجه شش.

همچنین ماده ۳ قانون قانون کاهش مجازات حبس تعزیری هم به طور مستقیم به موضوع کاهش مجازات حبس اشاره دارد و در این ماده مقرر شده است که: یک تبصره به شرح زیر به عنوان تبصره (۶) به ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۰۲/۰۱ الحاق می‌شود: تبصره ۶- تمام حبسهای ابد غیر حدی مقرر در قانون به حبس درجه یک تبدیل می‌شود.

چنانچه مشاهده شد، اولین اثر ماهوی این قانون کاهش و تقلیل مجازات حبس است که ضروری است تا چگونگی این کاهش را به عنوان اولین و مهم‌ترین اثر این قانون مورد تحلیل و بررسی قرار دهیم. مطابق با مواد ۱ و ۳ این قانون ابتدا بایستی مجازات‌های حبس کاهش یافته را شرح داد و سپس به تحلیل چگونگی این کاهش پرداخت.

مطابق با بندهای مختلف ماده یک و همچنین ماده ۳ قانون کاهش مجازات حبس تعزیری، در چند عنوان مختلف؛ مجازات حبس تعزیری به شرح ذیل کاهش یافته است. در واقع در این مصادیق ما با موضوع تبدیل مجازات روبرو هستیم. تبدیل در لغت به‌معنای دگرگون‌کردن، بدل‌کردن،دگرگون‌سازی است و در اصطلاح به تغییر ماهیت مجازات به مجازاتی که مناسب‌تر به حال متهم باشد تبدیل مجازات می‌گویند. هر چند وصف مناسب‌تر در قانون تعریف نشده ولی می‌توان فهمید که منظور از آن نوعی تخفیف می‌باشد، البته تخفیفی که مناسب‌تر به حال بزهکار باشد؛ یعنی در خور و موافق‌بودن مجازات با وضع و حال محکوم علیه، با این فرض که مجازات قانونی تناسب با خصوصیات او ندارد پس نهاد تبدیل مجازات‌ها گامی است در جهت سیاست فردی‌کردن مجازات‌ها. از جمله تأثیرات قانون کاهش حبس تعزیری تبدیل برخی مجازاتهای مقرر در کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی تعزیرات و مجازاتهای بازدارنده مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی می‌باشد که به شرح ذیل کاهش یا تبدیل می‌گردند.

کاهش مجازات حبس ایراد ضرب و جرح عمدی

بند الف راجع به ایراد ضرب و جرح عمدی منتهی به نقص عضو یا شکستگی یا مرض دائمی و ... است که مجازات آن از ۲ تا ۵ سال حبس بوده و اکنون به حبس درجه ۶ یعنی ۶ ماه تا دو سال کاهش یافته است. این مسئله بیم تجری مجرمین را به دنبال خواهد آورد.

کاهش مجازات حبس آدم ربایی

بند ب راجع به جرم آدم ربایی است که مجازات آن ۵ تا ۱۵ سال حبس است که مطابق قانون جزا در صورتی که ربایش با عنف یا تهدید باشد مرتکب به حبس درجه ۴ یعنی ۵ تا ۱۰ سال و در غیر این صورت؛ به حبس درجه ۵ یعنی؛ ۲ تا ۵ سال محکوم می‌شود. (باختر،۲۲:۱۴۰۰) باید گفت که؛ موارد مشدده در ماده ۶۲۱ ق.م.ا.ت نسخ شده است؛ در حال حاضر تنها در صورتی که آدم ربایی به عنف یا تهدید باشد؛ مجازات آن شدیدتر می‌شود. نکته دیگر این که؛ تبصره ماده ۶۲۱ ق.م.ا.ت نیز به موجب ماده ۱۵ قانون تقلیل مجازات حبس تعزیری نسخ شده است. که در بند پ نیز به آن اشاره شده که نیازی به آوردن بند مجزا نبوده است. در نتیجه بند پ که مقرر می‌دارد: پ – تبصره ماده (۶۲۱) قانون، نسخ و در مورد شروع به جرم آن مطابق ماده (۱۲۲) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۰۲/۰۱ عمل می‌شود. همان حکم مقرر در ماده ۱۵ قانون تقلیل مجازات حبس تعزیری را داراست.

در قانون مجازات تشدید جرم آدم ربایی الجزایر مصوب نوامبر ۲۰۲۰ که در ۵۴ ماده تصویب شده است، به حدود تشدید و شرایط امکان تخفیف در جرم مزبور پرداخته شده است. در قوانین ایران مطابق پیش گفته محرز است که جرم انگاری چندپاره، نارسا، زائد و مبهم از یک سو و کیفرگذاری نامتوازن و تبعات سوء ناشی از آن حمایت کیفری کارآمد ایران را با چالش‌های جدی مواجه ساخته است.(حسنی و دیگران، ۱۳۹۹)

این در حالی است که در ایالات متحده آمریکا مجازات جرم‌آدم ربایی از وضعیت سختگیرانه ای برخوردار است و به این طریق، مجازات های دولتی برای آدم ربایی

مجازات برای محکومیت های آدم ربایی عموماً با محکومیت های طولانی مدت زندان همراه است. ایالت ها اغلب سخت ترین مجازات ها – که می تواند حبس ابد باشد – را برای جرایم آدم ربایی یک کودک خردسال یا آسیب جدی به قربانی در نظر می گیرند. معمول است که برای سایر جرایم آدم ربایی، مجازات های ۲۰ سال یا بیشتر به زندان بیفتند. اگر رباینده قربانی را در مکانی امن و بدون آسیب رها کند، بسیاری از ایالت‌ها مجازات کمتری در نظر می‌گیرند. مجازات های فدرال برای آدم ربایی سخت است. قوانین فدرال به قاضی این اختیار را می دهد که مجرم را به هر مدت سال و تا حبس ابد محکوم کند. اگر قربانی کودک باشد، کمتر از ۲۰ سال حبس اعمال نمی شود. [1](۱۸ U.S.C. § ۱۲۰۱.)

کاهش مجازات حبس جرم تخریب

تخریب اموال (که در انگلستان و ولز گاهی تخریب اموال، یا آسیب کیفری نیز نامیده می شود)) یک نوع فرعی از خسارت مالی است که متضمن آسیب به اموال است که ناشی از سوء رفتار عمدی است و به عنوان جرم قابل مجازات است.[2]

بند ت راجع به حبس جرم تخریب یعنی ۶ ماه تا ۳ سال میباشد؛ که تبدیل به جزای نقدی تا دو برابر خسارت وارده می‌شود و البته این تخفیف زمانی قابل اجرا است که خسارات تخریب وارده حسب نظر کارشناس، بیشتر از ۱۰ میلیون تومان نباشد. شایان ذکر است حتی اگر میزان خسارت بیشتر از ۱۰ میلیون تومان هم باشد، موضوع این ماده از قانون تعزیرات به موجب ماده ۱۱ قانون تقلیل مجازات حبس تعزیری مصوب ۱۳۹۹/۲/۲۳به نصف کاهش یافته است؛ زیرا، این جرم از جرایم قابل گذشت است. در سال ۱۳۹۹ قانون تخفیف مجازات حبس در بند «ت» ماده یک مقرر کرد که مجازات حبس موضوع ماده ۶۷۷ در صورتی که میزان خسارت از یکصد میلیون ریال یا کمتر باشد به جزای نقدی تبدیل می شود. تا دو برابر میزان خسارت در نتیجه این تغییر، هم نوع و هم میزان مجازات جرم تخریب منوط به عامل مهمی یعنی میزان خسارت است: بنابراین اگر میزان خسارت بیش از یکصد میلیون ریال باشد، نوع مجازات این جرم حبس است. اما در صورتی که خسارت صد میلیون ریال یا کمتر باشد، این جرم دیگر مستوجب حبس نیست و نوع مجازات آن جزای نقدی است. اما میزان جریمه به تعیین میزان دقیق خسارت نیز بستگی دارد. بدیهی است تعیین نوع و میزان مجازات این جرم بدون تعیین مجموع خسارت وارده (بیشتر یا کمتر از یکصد میلیون ریال) و یا میزان دقیق آن

1. https://www.criminaldefenselawyer.com/crime-penalties/federal/Kidnapping.htm.
2. Hornle, Tatjana; Dubber, Markus D., eds. (2014). The Oxford Handbook of Criminal Law. Oxford, UK: OUP Oxford. ISBN 0191654604.

امکان پذیر نخواهد بود. روش جدید قانونگذار در تعیین نوع و میزان مجازات، چالش هایی را برای مراحل مقدماتی و صدور حکم و نیز اصل تعیین درجه جرم ایجاد می کند. ۴. نتیجه گیری برای غلبه بر چالش های موجود در تعیین درجه جرم تخریب، پیشنهاد کرده ایم که از جمله شاخص های تعیین درجه جرم بر اساس میزان خسارت، تعیین درجه جرم بر اساس حکم تبصره ۳ ماده. ۱۹ و تعیین مدرک بر اساس ضوابط اتخاذ شده از رأی وحدت رویه ۷۵۹، مورد اخیر برای تطابق بیشتر با اصول حقوقی مورد استفاده قرار گیرد. در مواجهه با چالش تعیین شاخص زمانی میزان خسارت، به جای زمان رسیدگی و صدور حکم، زمان ارتکاب جرم ملاک قرار گیرد. در نهایت به جای ارزیابی توسط زیان دیده یا ارجاع به کارشناس، تشخیص صلاحیت به عنوان راه حل دقیق تری در کوتاه مدت برای تعقیب این جرم مورد استفاده قرار گیرد.[۱]

کاهش مجازات حبس چراندن محصول دیگری و یا تخریب یا خشکاندن باغ نخلستان

بند ث راجع به ماده ۶۸۴ ق.م.ا.ت یعنی چراندن محصول دیگری و یا تخریب یا خشکاندن باغ نخلستان دیگری که دارای مجازات ۶ ماه تا ۳ سال حبس است؛ به حبس درجه ۶ یعنی ۶ ماه تا ۲ سال حبس تقلیل می یابد. البته در خصوص اینکه میزان حبس تقلیل یافته به نسبت قبلی آن اثر بازدارندگی خود را دست داده یا نه محل اختلاف است چه اینکه تعیین مجازات افزون از حداقل نیاز به دلیل مجزا دارد(احمد زاده و تام، ۱۴۰۲، ص۸۴) و لذا در این خصوص مجازات اصلی و تقلیل یافته در میزان حداقلی مشترک هستند. از اینرو این مورد در خصوص بی کیفری، محل تردید است.

کاهش مجازات حبس توهین و افترا

بند ج راجع به توهین و افترا می‌باشد، یعنی مواد ۶۰۸ و ۶۹۷ ق.م.ا.ت که ماده اول به توهین ساده اشاره دارد که دارای مجازات حبس نبوده و در سابق نیز مجازات توهین ساده جزای نقدی ۵۰ هزار ریال تا یک میلیون ریال بود؛ که در قانون تقلیل مجازات حبس تعزیری به جزای نقدی درجه ۶ یعنی ۲۰ میلیون ریال تا ۸۰ میلیون ریال تبدیل شده است. ماده دوم به جرم افترا اشاره دارد؛ که حبس از یک ماه تا یک سال را در برداشت که اکنون به جزای نقدی درجه ۶ یعنی به ۲۰ میلیون ریال تا ۸۰ میلیون ریال تبدیل شد. قابل ذکر است در بند ج ماده ۱ قانون تقلیل مجازات حبس تعزیری به جای مجازات حبس تعبیر مجازات ذکر شده؛ لذا در مواد ۶۰۸ و ۶۹۷ دیگر مجازات شلاق قابل اعمال نمی‌باشد. (میرزایی یزدی و موسوی، ۱۳۹۹، ص۲۶۲) در کشور مکزیک که طرفدار آزاده عقیده وبیان هستند نیز با قید حمایت از آزادی عقیده حداقل در مورد شخصیتهای دولتی و مدیران، در سایر موراد اعمال مجازات حبس را قانونی و منطبق با عدالت می دانند.[۲]

کاهش مجازات حبس ابد غیرحدی

این کاهش در ماده ۳ قانون کاهش مجازات حبس تعزیری آمده است. در ارتباط با ماده ۳ قانون کاهش حبس تعزیری باید گفت که، ماده ۱۹ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ در مقام بیان درجه بندی جرایم است و جرایم تعزیری را به ۸ درجه تقسیم می‌کند. درجه ۱ از این ماده، شامل حبس بیش از ۲۵ سال می‌شود و همان طور که در یک نگاه ساده ملاحظه می‌شد حبس ابد در هیچکدام از درجات گنجانده نشده بود. به موجب تبصره جدید که قانون تقلیل مجازاتهای حبس تعزیری مصوب ۱۳۹۹/۲/۲۳ به ماده ۱۹ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ اضافه نموده؛ تمام حبس‌های ابد غیر حدی مقرر در قانون به حبس درجه یک تبدیل می‌شود. حبس ابد دو نوع است: یک دسته؛ حبس‌های ابد از نوع حدود محسوب می‌شوند؛ مثل مجازات سرقت حدی در صورت تکرار برای بار سوم، موضوع بند پ ماده ۲۷۸ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ و دسته دوم؛ حبس ابد غیرحدی یعنی تعزیری مانند ارتشا و اختلاس و کلاهبرداری به صورت شبکه‌ای موضوع ماده ۴ قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشا و اختلاس و

---

۱. روستایی، مهرانگیز ورحمانیان، حامد. (۱۴۰۱). چالش‌های شکلی و ماهوی فراروی رسیدگی به بزه تخریب اموال؛ با تأکید بر تحولات ناشی از قانون کاهش مجازات حبس تعزیری. پژوهشنامه حقوق کیفری، ۱۳(۱)، ۹۹-۱۲۲.

2. Article 351 (I) of the Penal Code of Mexico.

کلاهبرداری و یا مجازاتهای حبس ابد مقرر در قانون مبارزه با مواد مخدر. بنابراین هرکجا حبس ابد حدی باشد؛ مثل بند پ ماده ۲۷۸ ق.م.ا که ذکر شد؛ مشمول درجه بندی ماده ۱۹ ق.م.ا قرار نمی‌گیرد و حبس‌های ابد تعزیری همگی درجه ۱ محسوب می‌شوند.

سئوال این است که اثرات تبصره جدید ماده ۱۹ قانون مجازات در کاهش حبس تعزیری چیست؟ واضح است محکومان به حبس ابد غیر حدی که تعداد آنها قطعاً از محکومان به حبس ابد حدی بیشتر است، از بعضی بلاتکلیفیها خارج شده و بعضی نهادهای قانونی شامل آنها نیز می‌شود. مانطور که از نام این طرح دو فوریتی پیدا است؛ هدف این طرح کمک به کم کردن جمعیت زندان‌ها است. از جمله نهادها و اقدامات قانونی که از خلال تبصره ۶ شامل حال محکومین به حبس ابد غیرحدی که اکنون محکومین درجه یک ماده ۱۹ محسوب می‌شوند قرار میگیرد؛ از قرار زیر است: قابلیت اعمال تخفیف برای مجازات حبس ابد؛ زیرا، درجه یک محسوب می‌شود و مطابق بند الف اصلاحی ماده ۳۷ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ امکان اعمال یک تا سه درجه تخفیف در آن وجود دارد. آزادی مشروط پس از گذراندن یک دوم مدت حبس مطابق ماده ۵۸ قانون ق.م.ا. چنانچه محکوم نوجوان بین ۱۵ تا ۱۸ سال باشد؛ میتواند مشمول بند الف ماده ۸۹ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ شود. مطابق بند الف ماده ۱۰۵ و بند الف ماده ۱۰۷ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ می‌تواند مشمول مرور زمان تعقیب و اجرا مجازات شود؛ البته با لحاظ ماده ۱۰۹ همین قانون. امکان استفاده از مرخصی از زندان برای محکومین به حبس ابد پس از گذراندن حداقلهای لازم در آیین نامه‌های سازمان زندانها.

در مورد این دسته از محکومان سئوالی مطرح می‌شود که این است، به موجب قانون کاهش مجازات حبس تعزیری، حبس‌های ابد غیرحدی به حبس درجه یک تبدیل شده‌اند. حال سئوال این است که، با توجه به ماده ۴۵ قانون مبارزه با مواد مخدر (الحاقی مصوب ۱۲/۷/۱۳۹۶) و ماده ۳ قانون کاهش مجازات حبس تعزیری مصوب ۱۳۹۹ و همچنین ماده ۱۹ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲، محرومیت محکومان از نهادهای ارفاقی مذکور در ماده ۴۵ صدرالذکر صرفاً زمانی ممکن است که حکم به حداقل مجازات قانونی صادر شود؛ این محرومیت حسب استثنای مقرر در خود ماده مشمول مصادیق تبصره ماده ۳۸ قانون مبارزه با مواد مخدر نمی‌شود و چنانچه قاضی به بیش از حداقل مجازات قانونی حکم دهد، استفاده از نهادهای ارفاقی در خصوص محکومان ماده ۴۵ اخیرالذکر ممکن است. (باختر،۲۹:۱۴۰۰) در مورد محکومان به حبس ابد نیز که به حبس بیش از بیست و پنج سال تبدیل شده است و قانونی هم که استفاده از آزادی مشروط در حبس ابد را منوط به گذراندن مدت خاصی کرده باشد، وجود ندارد؛ همچنین با توجه به پذیرش اصل مشمولیت آزادی مشروط با عنایت به مفهوم مخالف صدر ماده ۴۵ قانون صدرالذکر به نظر می‌رسد استفاده از این نهاد در حبس‌های ابد ممنوعیت قانونی ندارد و قسمت اخیر ماده ۴۵ در خصوص تعلیق اجرای مجازات صرفاً الزام گذراندن حداقل حبس را جهت بهره‌مندی از آن بیان کرده است که خود استثنایی از جهت زمان تحمل حبس بر اصل کلی تعلیق مقرر در ماده ۴۶ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ است، با توجه به ترجمات فوق‌الذکر و با عنایت به وجود رویه‌های مختلف، سوال این است که آیا در جرایم مواد مخدر و روان‌گردان محکومان به حبس ابد بابت ارتکاب این جرایم، استفاده از نهاد ارفاقی آزادی مشروط امکان‌پذیر است و در صورت مثبت بودن پاسخ، محکوم‌علیه پس از تحمل چه مدت ازحبس می‌تواند از این نهاد استفاده کند؟ اداره کل حقوقی قوه قضاییه در پاسخ به این دو سئوال و با وجود اختلاف نظر، اینگونه گفته است که: نظریه اکثریت: با توجه به اصل حتمیت اجرای مجازات حبس که در تبصره ماده واحده الحاق یک ماده به قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۹۶، مورد بحث مد نظر مقنن بوده است و نیز دیگر عبارات به کار رفته در این تبصره، ممنوعیت اعمال نظام آزادی مشروط شامل قسمت اخیر تبصره مزبور نیز می‌شود و در ذیل تبصره، صرفاً تعلیق اجرای بخشی از مجازات حبس پس از تحمل حداقل مجازات حبس مجاز دانسته شده است و ممنوعیت‌های مقرر از جمله ممنوعیت اعطای نظام آزادی مشروط در تبصره مذکور، شامل محکومانی که مجازات اعدام و حبس ابد آن‌ها به حبس تعزیری درجه یک و دو تخفیف می‌یابد نیز می‌شود. نظریه اقلیت: مقنن در تبصره ماده واحده الحاق یک ماده به قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۹۶، راجع به جرایم موضوع این قانون که مجازات حبس بیش از پنج سال دارد مشروط به این‌که حکم به حداقل مجازات قانونی صادر شود، جز در موارد استثنایی مصرح در این تبصره، مرتکب را از تعلیق اجرای مجازات، آزادی مشروط و دیگر نهادهای ارفاقی محروم دانسته است؛ مفهوم این شرط آن است که اگر حکم به مجازات بیش از حداقل قانونی صادر شود، این محرومیت وجود ندارد و آنچه ذیل این تبصره قید شده است، حکم خاصی راجع به

تعلیق اجرای مجازات است و در این خصوص در حدود مغایرت با مواد ۴۶ و ۴۷ (بند ت) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ آن را نسخ کرده است؛ اما در خصوص آزادی مشروط و دیگر نهادهای ارفاقی در موارد مشمول ذیل این تبصره، با توجه به مفهوم شرط صدر این تبصره و به لحاظ این‌که اثبات شی نفی ماعدا نمی‌کند، باید بر اساس عمومات قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ رفتار شود و اشخاصی که در اجرای بند ب ماده ۱۰ این قانون به مجازات حبس محکوم می‌شوند نیز مشمول این تبصره هستند. (حجتیان، ۱۴۰۰) تفسیر نصوص جزایی در موضع شک به نفع متهم (محکوم) نیز اقتضای همین نظر را دارد و همسو با سیاست مقنن مبنی بر کاهش جمعیت زندانیان مصرح در شق ۳ بند ت ماده ۱۱۳ قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۵ نیز می‌باشد.[۱]

زوال عنصر تناسب در قانون کاهش مجازات حبس تعزیری

همانگونه که در شماره قبلی مشاهده گردید، در موارد شش گانه‌ای مجازات حبس کاهش یافته و یا به مجازات دیگری تبدیل شده است. کاهش مجازات حبس تعزیری و یا تبدیل آن، بدون اینکه، جایگزین مناسبی برای مجازات حبس کاهش یافته و تبدیل شده، پیش بینی گردد، از مهم‌ترین معایب وارده بر این قانون است که در واقع بر اساس آن، یکی از اصول اساسی و اولیه جرم انگاری به نام اصل تناسب توسط مقنن نادیده گرفته شده است.

اصل تناسب

یکی از اصول مهم جرم انگاری در حقوق جزا اصل تناسب است. اصل تناسب به ارتباط میان شدت عمل و میزان سرزنش عمومی و مجازات ارتباط دارد. (فلاحی، ۱۳۹۳) اصل بر این است که مقنن باید از طریق تحلیل‌های غایت شناسانه، مناسب بودن، ضرورت و تناسب اقدامات پیشینی بر حقوق کیفری را بسنجد و در این صورت است که می‌توان گفت اصل آخرین چاره، اعمال شده است. (Schumann, 2004) تعیین هر جرم به صورت اختصاصی و همچنین میزان و گستره‌ی ضمانت اجرای کیفری، باید بر مبنای ضرورت اجرای قانون جزایی و نیز تناسب آن با میزان و ماهیت خطری باشد که علیه آزادی‌های شخصی، حقوق بشر و سایر ارزش‌های اجتماعی باشد. (امیرارجمند، ۱۳۸۱) تهیه‌ی استراتژی‌هایی برای حصول اطمینان از این که اقدام متخذه توسط عدالت جزایی و دخالت آنها در حیات اعضای جامعه، متناسب با شدت جرم و میزان خطر آن برای جامعه است. (Jareborg, 2004)

این تناسب دارای دو وجه است، از یک طرف نباید مجازات بیش از اندازه شدید باشد که منجر به از بین رفتن حقوق و آزادی‌های فردی شود. یکی از وجوه حقوق و آزادی‌های فردی آن است فرد تا آن میزانی که لازم است باید پاسخگوی جامعه باشد. بر این مبنا، باید پیوند میان وضع محدودیت‌ها و سرزنش و قبح عمومی عمل، روشن باشد. شدت سرزنش عمومی، شرط لازم و نه کافی برای استفاده از ابزار کیفری است و این شدت، به وضعیت و جایگاه ارزش‌ها، میزان ضرر و غیراخلاقی بودن عمل بستگی دارد و به گونه‌ای می‌تواند بیان از ارزش کیفری عمل داشته باشد. سرزنش عمل، بیانگر درونی بودن قاعده کیفری است و امری که دارای سرزنش عمومی نباشد، نمی‌تواند مبنایی برای پیروی مردم از قانون جزایی ایجاد کند. از طرف دیگر، واکنش جامعه در مقابل عمدی بودن و غیرعمدی بودن عمل و میزان تقصیر فرد متفاوت است. همچنین شیوه‌ی ارتکاب عمل نیز می‌تواند در نوع و میزان سرزنش آن رفتار تأثیر داشته باشد. (Ashworth, 2015)

وجه دوم اصل تناسب این است که عمل آنقدر دارای سرزنش باشد که استفاده از ضمانت اجرای کیفری برای آن لازم باشد و تناسب میان سرزنش عمومی عمل و مجازات مورد توجه قرار گیرد، به نحوی که این سرزنش ناچیز و در منظر مجرمان و بزهکاران بیهوده نباشد(Horder, 2019). اصل تناسب میان کیفر و عمل، می‌تواند دلیل خوبی برای این امر باشد، زیرا که کارکرد اعلامی یا آموزشی حقوق کیفری مبتنی بر آن است. قانون جزایی باید بازتابی از تفکر عمومی جامعه در مورد آن عمل باشد و در واقع

---

۱. شماره نظریه: ۱۰۱۷/۱۴۰۰/۷ - شماره پرونده: ۱۴۰۰-۵۴-۱۰۱۷ ک - تاریخ نظریه: ۰۱/۰۹/۱۴۰۰

سرزنش کیفری، متناسب با میزان قبح اجتماعی عمل باشد و اگر عملی در جامعه دارای قبح زیادی باشد، لیکن مجازات آن ناچیز باشد، این اصل خدشه‌دار شده است.

شیوه اعمال اصل تناسب در قانون کاهش مجازات حبس تعزیری

زمانی که مردم آن رفتار را به عنوان یک رفتار تهدیدآمیز اجتماعی می‌شناسند و آن رفتار به گونه‌ای است که از جانب بخش مهمی از جامعه قابل اغماض و چشم‌پوشی نیست. تقلیل و کاهش بیش از اندازه مجازات، نمی تواند راهکار مناسبی باشد و این دقیقا اتفاقی است که در خصوص برخی از موارد در ارتباط با قانون کاهش مجازات حبس تعزیری صورت گرفته است. درست است که در بیشتر موارد و در تحلیل اصل تناسب، توجه به این سمت است که جرم انگاری حداقلی بوده و مجازات شدید، وضع نشود و به عبارت دیگر، در جرم‌انگاری و وضع ابزارها، باید به صورتی منصفانه و به دور از تبعیض برخورد شود و نظارت و کنترل رفتار، موجب نشود که رویکرد نظام عدالت کیفری از نظر کمی و کیفی به استفاده از ابزارهای شدید و طاقت‌فرسا تغییر یابد (Packer, 2003) قانون گذار باید این اطمینان را به جامعه بدهد که در انتساب سرزنش به افراد از رویکردی حداقلی پیروی خواهد کرد و نیز باید این اطمینان را بدهد که افراد در صورتی مجازات خواهند شد که قابل سرزنش باشند، اما این موضوع نباید باعث شود تا وجه دیگر آن فراموش شود. می‌دانیم که در مورد تناسب سرزنش عمومی و عنوان مجرمانه تناسب یک ارزش کلیدی و اساسی است (Horder, 2019) چه این که مجازات کردن و جرم‌انگاری در واقع بیان ارزش‌های اجتماعی است.

بنابراین عنوانی که قانون‌گذار به هر عمل می‌دهد باید بازتاب و ترجمان خواست مردم و تضمین همزیستی اجتماعی باشد، نه زیادتر از حد باشد و نه ناچیز و بی ارزش، به نظر نگارنده در مورد برخی از جرایم مذکور در ماده ۱ قانون کاهش مجازات حبس تعزیری، این تناسب از این جهت میزان مجازات با عملی ارتکابی تناسب ندارد، برهم خورده است. (Ashworth, 2015)

مجازات نامتناسب، مجازاتی است کـه بـدون توجه به نوع و میزان صدمه وارده، اهمیت مطلق و نسبی جرایم، نوع جرم ارتکابی، خصوصیات شخصی و تقصیر بزه‌دیده وضع یا اعمال می‌شود. امروزه با توجه به اینکه دوران حاکمیت مطلق و انـحصاری دولتـها در جـرم‌انگاری، تعیین مجازات و تعقیب و محاکمه و مـجازات شـهروندان سـپری گردیده است، اسناد بین‌المللی زیادی به ضرورت تناسب جرم و مجازات اشاره کرده‌اند. برای نمونه ماده ۵ اعلامیه جهانی حقوق بشر، ماده ۷ کـنوانسیون بـین‌المللی حـقوق مدنی و سیاسی و ماده ۳ کنوانسیون اروپایی حقوق بشر، اصـل تـناسب جرایم و مجازات‌ها و ممنوعیت مجازات‌های نامتناسب را به صورت صریح یا ضمنی مورد تأکید قرار داده‌اند[1]. در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایـران مـقررات صـریح و روشنی در خصوص ممنوعیت مجازات‌های نامتناسب پیش‌بینی نگردیده است. با وجـود این با توجه به مبانی و منابع تدوین قانون اساسی و توجه ویژه آن به کرامت انسانی، اصل متناسب بودن احـکام قـابل اسـتنباط است. با نگاهی اجمالی به مواد ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۸۴، ۶۸۷، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، و ۷۱۷ قانون مجازات اسلامی درمی‌یابیم کـه: اولاً قـانونگذار در غالب موارد، جرایم خشونت‌آمیز را با خشونت پاسخ داده است. در حالی‌که این روش با احساس عدالت خواهی بشر مـغایر اسـت. ثـانیاً، خصوصیات شخصی مجرم و مؤلفه‌های تشکیل دهنده شخصیت جنایی او را چندان مورد توجه قـرار نـداده اسـت. از جمله برای تمامی موارد بی‌احتیاطی و بی‌مبالاتی که می‌تواند علل و عوامل مختلفی از قبیل خود خـواهی، فـقدان حـس اخلاقی و خستگی مفرط داشته باشند، به طور یکسان مجازات حبس و دیه مقرر کرده اسـت. در حـالی‌که تعیین مجازات زندان برای کسی که در اثر خستگی مفرط دچار حالت بی‌احتیاطی و بـی‌مبالاتی شـده اسـت اثری نمی‌تواند داشته باشد. اما این نکته را نباید از نظر دور داشت که قانونگذار ایران در مـواردی چـند به صورت آگاهانه یا نا آگاهانه، تحت تأثیر یافته‌های بزه‌دیده شناسی علمی، مـقرراتی را وضـع کـرده است برای نمونه می‌توان به بند ۳ ماده ۲۲، بند ب ماده ۲۵، مواد ۶۱، ۶۲ و ۷۲۸ قانون مجازات اسلامی اشاره کـرد. ایـن قبیل مقررات در قلمرو سیاست جنایی تقنینی ایران هرچند عاری از عیب و نقص نـیست، گـام مـثبتی در راستای اجرای عدالت کیفری است. (رحمانی فرد، ۱۳۹۹)

1. Hadi Dachak, The Principle of Proportionality of Crime and Punishment in International Documents, May 2021International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding 8(4):684 , DOI:10.18415/ijmmu.v8i4.2661.

به عنوان یکی از معیارهای ارزیابی تناسب بین جرم و مجازات می‌توان نوع جرم و خصوصیات شخصی مجرم را مورد بررسی قرار داد. با توجه به این معیار، دادرس دادگاه نخست باید نوع جرم ارتکابی را با در نظر گرفتن ماهیت، وضعیت و شکل جرم ارتکابی مورد بررسی قرار دهد و سپس خصوصیات زیست شناختی (مثل سن، جنس، وضعیت سلامتی) و روانشناختی (از قبیل اختلالات روانی) و جامعه شناختی (مثل فقر و ثروت و بیکاری) مرتکب جرم را مورد ارزیابی قرار دهد تا بتواند واکنش اجتماعی متناسب اعمال نماید. (سبزواری نژاد، ۱۳۹۶) شاید بتوان گفت، این حق طرفین پرونده است که حکم صادره و مجازات تعیین شده برای وی با نوع جرم ارتکابی و وضعیت مرتکب تناسب داشته باشد. بنابراین از سویی هیچ مجرمی را نمی‌توان با مجازات نامتناسب و شدید مجازات کرد و از سوی دیگر نمی‌توان حق جامعه و بزه‌دیده در مجازات مناسب مرتکب را نادیده انگاشت. کاهش مجازات برخی جرایم با حکم کلی تنصیف حداقل و اکثر جرایم قابل گذشت و کاهش و تبدیل مجازات حبس برخی جرایم که در این قانون اتفاق افتاده است جدای از اینکه با واقعیات جامعه و لزوم برخورد شایسته با جرایمی مثل سرقت و... تطبیق ندارد، مجازات جایگزین مناسبی را به قضات برای اعمال آن به جای حبس نمی‌دهد. (گرامی، ۱۳۹۹) می‌توان گفت هر چند نقاط روشن و امیدوار کننده‌ای در قوانین ما در راستای تناسب جرم و مجازات وجود دارد اما جهت اعاده حیثیت به حقوق کیفری و احترام به کرامت ذاتی انسان، بازنگری و اصلاح قوانین موجود و پیش‌بینی یک سلسله مقررات جدید الزام‌آور، خصوصاً در مورد لزوم تشکیل پرونده شخصیت و دخالت دادنِ تقصیر بزه‌دیده در میزان مسئولیت کیفری مرتکب امری ضروری است و صرفاً کاستن از مجازات‌های مهمی چون حبس، مانند ماده ۱۱ قانون کاهش مجازات حبس تعزیری، کمکی به اصل لازم تناسب بین جرم و مجازات نمی‌کند. (رحمانی فرد، ۱۳۹۹) به همین دلیل این قانون از منظر بسیاری از صاحبنظران از این جهت فاقد مشخصه‌های یک قانون مناسب است.

بی کیفر شدن برخی از عناوین مجرمانه

یکی از آثار ماهوی قانون کاهش مجازات حبس تعزیری، بی اعتبار شدن کیفر در مورد برخی از عناوین مجرمانه است در واقع بی کیفر شدن شدیدترین وضعیت از عدم رعایت اصل تناسب است.

بی کیفر شدن در جرم افترا

جرم افترا یکی از مواردی است که در عمل و به واسطه این قانون از نظر کیفر به وضعیت بی اعتباری رسیده است. از جمله جرایم علیه حیثیت معنوی اشخاص که امروزه جامعه را به شدت درگیر خود کرده است جرایم توهین و افترا می‌باشند. این اعمال نه تنها از لحاظ حقوقی، بلکه از نظر اخلاقی و مذهبی نیز مذموم و ناپسند شمرده میشوند. در آیات متعددی از قرآن کریم[۱] نیز به این موضوع اشاره شده و در روایت‌های متعددی[۲] نیز این رفتارهای زشت منع گردیده‌اند. اما آنچه که واقعیت امر می‌باشد پیش روی ارتکاب این جرایم در جامعه به صورت تصاعدی می‌باشد. بنابراین همانطور که وقوع این جرایم با سرعت در حال افزایش می‌باشند وجامعه را درگیر خود کرده است در جهت پیشروی آنها نیز باید قدمهای مثبتی برداشته شود. راههای مختلفی برای جلوگیری از افزایش بی رویه این جرایم وجود دارد، ازجمله فرهنگ سازی و یا برخورد کیفری با چنین رفتارهایی که حیثیت معنوی جامعه را در کنار حیثیت معنوی اشخاص درگیر خود میکند. (جزایری فارسانی و جلیلی پیرانی، ۱۳۹۹)

آنچه که بیشتر از همه با تصویب قانون جدید کاهش مجازات حبس تعزیری قابل انتقاد میباشد و نمایانتر تراست، نگاه یکسان قانونگذار به جرایم توهین و افترا و تعیین مجازات واحد برای این جرایم میباشد. زیرا جرم افترا به نسبت جرم توهین از شرایط سخت‌تر و ماندگاری آن در افکار جامعه به مراتب بیشتر و متعاقب آن نیز نتیجه زیان بار آن مخرب‌تر

---

۱. آیه ۱۰۸ سوره انعام آمده است ((ولا تسبوا الذین یدعون من دون الله... یعنی و(شما مومنان) به آنچه مشرکان غیر از خدا می‌خوانند دشنام ندهید.

۲. در روایتی امام صادق (ع) فرمودند:البداء من الجفا و الجفا فی النار یعنی فحش دادن ظلم است و ظالم درآتش دوزخ قرار دارد.(کافی، جلد ۲،۳۲۵)

میباشد، به گونه ای که شرایطی همچون انتساب رفتار مجرمانه و منتشر شدن عملی کـه مـرتکب بـه مجنی علیه انتساب داده است و موضوعیت داشتن وسیله در تحقق این جرم همگی مـوید این امر میباشند که قانونگذار تاقبل از تصویب قانون جدید، نگاه ویژه تری به جرم افترا داشته و با تـصویب قـانون جـدید تمام اهداف سابق به خصوص نگاه پیشگیرانه به این جرم مورد غفلت قـرار گـرفته و هـیچگونه توجهی به آنها نشده است. و در مخل بودن این جرم (افترا) و شدت آن نیز همین بس کـه در مـجمع القـوانین حمورابی برای شخص خاطی در موارد خاصی مجازات سنگین اعدام پیش بینی کرده بود اگر چه وضع قوانین و تعیین کیفر نباید صرفا با نگاه پیشگیرانه باشد ولی بـاید گـفت کـه فلسفه اصلی تعیین کیفر برای جرایم در جهت پیشگیری از وقوع جرم میباشد. قانونگذار پیش از آنکه درصدد تدوین قوانین کیفری و تعیین کیفر برای رفتارهای بزهکارانه باشد، می‌بایست اشـرافیت کاملی به پیشگیری از وقوع جرم داشته و شرایط و قواعد حاکم بر جامعه را نیز مدنظر قرار داده و سـپس دسـت به تغییر مجازات بزند و کیفر تعیین کند. زیرا جرم شناسان معتقدند که هـدف اصـلی تـدوین قوانین جزایی و همچنین تعیین کیفر برای مرتکبین رفتارهای ناقض نظم اجتماعی دو چیز میباشد اول این که تناسب کـیفر تـعیین شـده با شدت رفتاری که مرتکب انجام داده است، لحاظ شود و دوم اینکه میزان مجازات تعیین شده بـرای رفـتار مرتکب باید به گونه ای باشد که هم بتواند بر روی مرتکب تاثیر گذاشته باشد و هم جنبه بـازدارنده بـرای دیگر افراد جامعه داشته باشد (جزایری فارسانی و جلیلی پیرانی،۱۰۴،۱۳۹۹) با تصویب قانون کاهش مـجازات حـبس تعزیری در سال ۱۳۹۹ به خصوص درمورد جرم افـترا کـه مـجازات حبس و شلاق این جرم را به جزای نقدی صـرف تـبدیل نموده است چنین اهدافی مغفول مانده و به نظر میرسد درآینده نزدیک شکایت‌های کـیفری ناشی از چنین رفتاری به صـورت تـصاعدی افزایش یابـد. (حجتیان، ۱۴۰۰) عدم تناسب شدید بین رفتار ارتکابی و مجازات تعیین شده در مورد افترا به نظر می‌رسد که منجر به بی کیفری شده است.

بی کیفر شدن عملی برخی از جرایم

بی کیفر شدن عملی به شرایطی گفته می شود که جرم از جرایم قابل گذشت است و در قانون برای جرم ارتکابی مجازات تعیین شده است؛ لیکن مجازات تعیین شده به حدی نامتناسب و کم است؛ که شاکی هیچ انگیزه و دلیلی برای طرح شکایت و تعقیب کیفری مرتکب جرم را ندارد و از آنجا که جرم ارتکابی از جرایم قابل گذشت است و تعقیب کیفری فقط با شکایت شاکی خصوصی، صورت می پذیرد و شاکی خصوصی نیز با بررسی شرایط و سختی های تعقیب کیفری و نتیجه حاصل از آن، قید شکایت را می زند، در نتیجه در عمل چنین جرایمی به دلیل عدم تعقیب کیفری، بدون مجازات و کیفر باقی می مانند.

بی کیفری در برخی از مصادیق شروع به جرم

قابل‌مجازات نبودن شـروع بـه جرم در جـرایم مـهم، از آثار مهم قانون کاهش مجازات حبس تعزیری است. وفـق مقررات مادۀ ۱۲۲ قانون مجازات اسلامی، چـنانچه فـردی در مرحلۀ شروع به ارتکاب جرم عمدی متوقف و دستگیر شود، برای قابل‌کیفر بـودن رفـتارش لازم است که جرم مقصود و ناتمام وی مـستوجب حبس درجۀ پنج و بـالاتر از آن بـاشد. به بیان دیگر شروع بـه ارتـکاب جرمی که مستوجب حبس درجۀ شش تا هشت باشد فاقد وصف کیفری و غـیرقابل مـجازات است. بزه سرقت موضوع مـادۀ ۶۵۶ کـتاب تـعزیرات قانون مجازات اسـلامی، کـه تقریباً اکثریت قریب بـه اتـفاق پرونده‌های سرقت را تشکیل می‌دهد و سابقاً مستوجب شش ماه تا سه سال حبس (درجۀ ۵) و شـروع بـه ارتکاب آن نیز قابل کیفر بود. امـا بـا تصویب مـادۀ ۱۱ قـانون کـاهش مجازات حبس تعزیری و قـابل‌گذشت اعلام شدن این جرم، در مواردی که ارزش مال مسروقه بیست میلیون تومان و کمتر باشد و مـتعاقباً تـنصیف حبس قانونی، مجازات به سه تـا هـجده مـاه (درجـۀ ۶) تـقلیل یافته و لذا شروع بـه ارتـکاب آن فاقد وصف کیفری است. (احمدزاده و تام، ۱۴۰۰) بنابراین در مواردی که فردی در حال سرقت از منزل است و صـاحب‌خانه سـر مـی‌رسد و موفق به متوقف کردن او و تماس با پلیـس می‌شود، چـون در

مـرحلهٔ شـروع بـه سرقت موضوع مادهٔ ۶۵۶ به لحاظ اینکه محل سرقت، منزل مسکونی بوده است، بوده و عملش فاقد وصف کیفری است، پلیس صرفاً باید بیاید و مرتکب را از دست صاحب‌خانه نجات داده و او را بـرهاند. مشخص است که این وضعیت چه لطمه‌ای به جایگاه حقوق کیفری و کارگزاران نظام عدالت کیفری و نیز نگرش و اعتماد شهروندان به این نظام وارد خواهد آورد (روستائی و رحمانیان، ۱۴۰۰) از این جهت شروع به جرم در موارد متعددی، فاقد قابلیت تعقیب بوده و این امر جرأت و جسارت بزهکاران را افزایش خواهد داد.

نتیجه‌گیری

قانون کاهش مجازات حبس تعزیری گامی در جهت تغییر، تبدیل، تخفیف، تعلیق مجازات حبس و در راستای کم کردن جمعیت کیفری زندان‌ها است. از بین رفتن اصل تناسب در تعیین مجازات برای برخی از جرایم از مهم‌ترین ایراداهای وارده بر این قانون است، تا جاییکه در برخی از موارد به بی کیفری نزدیک شده است. در این خصوص به طور جدی بازنگری و اصلاح قوانین موجود و پیش‌بینی یک سلسله مقررات جدید الزام‌آور خصوصاً در مورد لزوم تشکیل پرونده شخصیت و دخالت دادنِ تقصیر بزه‌دیده در میزان مسئولیت کیفری مرتکب امری ضروری است و صرفاً کاستن از مـجازات‌های مهمی چون حبس، مانند ماده ۱۱ قانون کاهش مجازات حبس تعزیری، کمکی به اصل لزوم تناسب بین جرم و مجازات نمی‌کند. اگر لازم است رفتاری جرم باشد و هدف این است که با آن مقابله شود و از امنیت مالی، جانی و شهروندان حمایت کیفری شود؛ این حمایت باید متناسب با رفتاری باشد که فرد مرتکب آن شده است. زایل شدن عنصر تناسب در این قانون موجبات جری شدن مرتکبین را فراهم نموده و ضروری است تا مجازات کاهش یافته به موجب این قانون به طریق دیگری نظارت و مراقبت بر مجرمین را فراهم می کند، جبران شود. در همین راستا پیشنهاد می گردد:

۱-پیشنهاد می گردد تا مقررات مربوط به کاهش مجازات حبس تعزیری، فقط در ارتباط با مجرمانی اعمال گردد که برای بار اول مرتکب جرم گردیده اند؛ زیرا کمک به مجرمان با سابقه، فقط انگیزه ارتکاب جرم را افزایش می‌دهد.

۲-کاهش مجازات حبس، بدون درنظرگرفتن هیچ جایگزینی برای آن، آسیب مهمی برای جامعه است و پیشنهاد می‌گردد تا مجرم، به میزان حبس کاهش یافته با ارائه خدمات عمومی، محکوم گردد. قانون گذار خود به این معضل و مشکل اعتراف داشته است و به همین دلیل طرح الحاق یک ماده به قانون کاهش مجازات حبس تعزیری در تیرماه سال ۱۴۰۱ ارائه شد و یک فوریت آن نیز در ۱۴۰۱/۴/۷ مورد تصویب قرار گرفت. به موجب این طرح ماده واحده ماده زیر به عنوان ماده ۱۶ به قانون کاهش مجازات حبس تعزیری افزوده می‌شود.

ماده ۱۶- مجازات های حبس تعزیری مربوط به جرایم مواد مخدر، در مورد محکومین فاقد سابقه کیفری موثر در جرایم مواد مخدر، به نصف کاهش می یابد. چنانچه دادگاه حداکثر مجازات کاهش یافته را کافی نداند می‌تواند مناسب با شرایط و اوضاع و احوال جرم ارتکابی و خصوصیات مرتکب، علاوه بر مجازات تکمیلی مقرر در ماده ۲۳ قانون مجازات اسلامی مرتکب را با رعایت شرایط زیر به یک یا چند مورد از مجازات‌های جایگزین موضوع ماده ۶۴ قانون مجازات اسلامی به شرح زیر محکوم نماید. پیشنهاد می شود که تعیین مجازات جایگزین حبس، که در این طرح مطرح شده است، فقط مختص به جرایم مواد مخدر نباشد و در زمان تصویب نهایی طرح به تمامی جرایم تعمیم یابد.

ملاحظات اخلاقی

مشارکت نویسندگان

نویسندگان به نحو مساوی در نگارش مقاله همکاری داشتند.

تعارض منافع

بر اساس اظهارات نویسندگان، این مقاله تعارض منافعی ندارد.

حامی مالی

بنابر اظهارات نویسندگان این پژوهش هیچگونه حامی مالی ندارد.

سپاسگزاری

از تمامی مشارکت کنندگان در این پژوهش سپاسگزاری می شود.

منابع

احمدزاده، رسول و تام، مجتبی. (۱۴۰۰). ملاحظاتی دربارهٔ قانون کاهش مجازات حبس تعزیری (چاپ سوم). تهران: مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضائیه.

امیرارجمند، اردشیر. (۱۳۸۱). مجموعه‌ی اسناد بین‌المللی حقوق بشر (جلد اول). تهران: انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.

باختر، سیداحمد. (۱۴۰۰). تحلیل کاربردی قانون کاهش مجازات حبس تعزیری. تهران: خط سوم.

توجهی، عبدالعلی و ابراهیم‌وند، حسام. (۱۳۹۳). لزوم استفاده محدود از کیفر سالب آزادی بر مبنای فقه اسلامی. *مجله دیدگاه‌های حقوق قضایی*، ۱۹(۶۸)، ۷۹-۱۰۸.

جزایری فارسانی، محسن و جلیلی پیرانی، محسن. (۱۳۹۹). نگاه پیشگیرانه به جرائم افترا و توهین با رویکرد انتقادی به قانون کاهش مجازات حبس تعزیری. *مطالعات حقوق*، (۱۳).

جعفری لنگرودی، محمدجعفر. (۱۳۹۴). ترمینولوژی حقوق (چاپ بیست و هفتم). تهران: نشر گنج دانش.

جواهری، ح. (۱۳۹۰). بررسی و تبعات مجازات حبس در نظام عدالت کیفری و اندیشه‌های جایگزین جریمه‌های بدل از حبس. *علوم تربیتی*، اصلاح و تربیت. (۱۱۲).

حاجی‌تبار فیروزجانی، حسن. (۱۳۹۳). مجازات‌های جایگزین حبس در حقوق کیفری ایران (چاپ اول). تهران: انتشارات فردوسی.

حجتیان، محبوبه. (۱۴۰۰). محشای قانون مجازات کاهش حبس تعزیری. تهران: دادبخش.

حسنی، محمدحسن، علیزاده، حمید، و پارسی‌پور، امید. (۱۳۹۹). بررسی تطبیقی آدم‌ربایی در حقوق کیفری ایران و ایالات متحده آمریکا. *پژوهشنامه حقوق تطبیقی*، ۴(۲)، ۳۸-۵۲. https://doi.org/10.22080/lps.2020.19320.1185

روستائی، مهرانگیز و رحمانیان، حامد. (۱۴۰۰). مدنی‌سازی حقوق کیفری در پرتو قانون کاهش مجازات حبس تعزیری. *حقوقی دادگستری*، ۸۵(۱۱۳). https://doi.org/10.22106/jlj.2021.137745.3724

سبزواری‌نژاد، حجت. (۱۳۹۶). جایگاه اصل تناسب جرم و مجازات در حقوق کیفری ایران و انگلستان. *دو فصلنامه دیدگاه‌های حقوق قضایی*، (۷۷ و ۷۸)، ۱۳۳-۱۶۴.

فلاحی، احمد. (۱۳۹۳). اصل ضرورت در جرم‌انگاری (چاپ اول). تهران: انتشارات دادگستر.

گرامی، حسین و فرهمند، مجتبی. (۱۳۹۹). جستاری در قانون کاهش مجازات حبس تعزیری مصوب ۱۳۹۹/۲/۲۳. *فصلنامه آرا*، ۱(۳).

میرزایی یزدی، زهرا و موسوی، سیداسماعیل. (۱۳۹۹). تاثیر قانون کاهش حبس تعزیری مصوب ۱۳۹۹ بر کیفرزدایی. قانون یار، ۴(۱۶).

میلکی، ایوب. (۱۳۸۵). حبس‌زدایی خردگرا؛ خروج از بحران تورم کیفری. *اصلاح و تربیت*، (۵۴).

References

Ahmadzadeh, R., & Tam, M. (2021). Considerations regarding the Law on the Reduction of Tazir Imprisonment Penalties (3rd ed.). Tehran: Judiciary Press and Publications Center.

Amir Arjomand, A. (2002). Collection of international human rights documents (Vol. 1). Tehran: Shahid Beheshti University Press.

Ashworth, A. (2015). Sentencing and criminal justice (Illustrated ed.). Cambridge University Press.

Bakhtar, S. A. (2021). Applied analysis of the Law on the Reduction of Tazir Imprisonment Penalties. Tehran: Khat-e Sevvom.

Dachak, H. (2021). The principle of proportionality of crime and punishment in international documents. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding, 8*(4).

Fallahi, A. (2014). The principle of necessity in criminalization (1st ed.). Tehran: Dadgostar Publications.

Gerami, H., & Farahmand, M. (2020). An inquiry into the Law on the Reduction of Ta'zir Imprisonment Penalties approved on May 12, 2020. *Ara Quarterly, 3*(1).

Haji Tabar Firouzjani, H. (2014). Alternative punishments to imprisonment in Iranian criminal law (1st ed.). Tehran: Ferdowsi Publications.

Hasani, M. H., Alizadeh, H., & Parsipour, O. (2020). A comparative study of kidnapping in the criminal law of Iran and the United States of America. *Comparative Law Research Journal, 4*(2), 38–52. https://doi.org/10.22080/lps.2020.19320.1185

Hojjatiyan, M. (2021). Annotated Law on the Reduction of Tazir Imprisonment Penalties. Tehran: Dadbakhsh.

Horder, J. (2019). Ashworth's principles of criminal law (9th ed.). Oxford University Press.

Hörnle, T., & Dubber, M. D. (Eds.). (2014). The Oxford handbook of criminal law. Oxford University Press.

Jafari Langroudi, M. J. (2015). Terminology of law (27th ed.). Tehran: Ganje Danesh.

Jareborg, N. (2004). Criminalization as last resort (ultima ratio). *Ohio State Journal of Criminal Law, 2*, 521–534.

Javaheri, H. (2011). Examination of the consequences of imprisonment in the criminal justice system and alternative ideas of fines in lieu of imprisonment. *Educational Sciences, Correction and Rehabilitation*, (112).

Jazayeri Farsani, M., & Jalili Pirani, M. (2020). A preventive perspective on the crimes of defamation and insult with a critical approach to the Law on the Reduction of Tazir Imprisonment Penalties. *Legal Studies*, (13).

Milki, A. (2006). Rational decarceration: Exiting the crisis of penal inflation. *Correction and Rehabilitation*, (54).

Mirzaei Yazdi, Z., & Mousavi, S. E. (2020). The impact of the Law on the Reduction of Ta'zir Imprisonment Penalties of 2020 on decriminalization. *Qanun Yar, 4*(16).

Molan, M. (2013). Modern criminal law (5th ed.). Cavendish Publishing. (including reference to Packer)

Roustaei, M., & Rahmanian, H. (2021). Privatization of criminal law in light of the Law on the Reduction of Ta'zir Imprisonment Penalties. *Judiciary Law Journal*, *85*(113), 161–184. https://doi.org/10.22106/jlj.2021.137745.3724

Sabzevarinejad, H. (2017). The status of the principle of proportionality between crime and punishment in the criminal law of Iran and England. *Judicial Legal Perspectives Quarterly*, (77 & 78), 133–164.

Schunemann, B. (2004). The system of criminal wrongs: The concept of legal goods and victim-based jurisprudence as a bridge between the general and special parts of the criminal code. *Buffalo Criminal Law Review, 7*.

Tavajjohi, A., & Ebrahimvand, H. (2014). The necessity of limited use of custodial punishment based on Islamic jurisprudence. *Judicial Legal Perspectives Quarterly*, *19*(68), 79–108.